

Số: 164/BC – STNMT

Bà Rịa – Vũng Tàu, ngày 30 tháng 11 năm 2012

BÁO CÁO

Giải trình kiến nghị của cử tri về tình trạng ô nhiễm môi trường nước sông Chà Và, thành phố Vũng Tàu và giải pháp khắc phục để đảm bảo phát triển bền vững

Thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh tại văn bản số 7771/UBND.VP ngày 22/11/2012 về việc giao Sở Tài nguyên và Môi trường trả lời chất vấn tại kỳ họp lần thứ 5 – HĐND khóa V liên quan đến tình trạng ô nhiễm môi trường nước sông Chà Và, hậu quả của việc ô nhiễm và giải pháp đảm bảo phát triển bền vững khu vực sông Chà Và thuộc xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu, sau khi nghiên cứu, Sở Tài nguyên và Môi trường giải trình như sau:

1. Về tình hình triển khai quy hoạch trên sông Chà Và thuộc xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu:

a) Quy hoạch nuôi trồng thủy sản lồng bè:

Khu nuôi trồng thủy sản lồng bè trên sông Chà Và, xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu được UBND tỉnh phê duyệt quy hoạch chi tiết tỷ lệ 1/2000 tại Quyết định số 762/QĐ-UBND ngày 27/02/2007, tổng diện tích mặt nước quy hoạch 752,2 ha, trong đó diện tích phù hợp cho nuôi trồng thủy sản lồng bè 64,48 ha, với số lượng lồng bè nuôi khoảng 5.827 lồng.

Theo số liệu của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tại Báo cáo số 219/BC-SNN-KHCN ngày 12/10/2012, tính đến thời điểm tháng 10 năm 2012, tại khu vực trên sông Chà Và có 81 cơ sở nuôi cá lồng bè, nuôi hàu với tổng diện tích nuôi khoảng 15,9 ha, trong đó chỉ có 03 cơ sở nuôi trồng thủy sản lồng bè có giấy phép, 77 cơ sở còn lại nuôi tự phát, 01 cơ sở đã chấm dứt hoạt động từ ngày 27/7/2012. Ngày 28/11/2012, Sở Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp với Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Viện Môi trường và Tài nguyên tiến hành khảo sát thực tế dọc sông Chà Và và ghi nhận hiện nay việc nuôi cá lồng bè diễn ra bình thường, số lượng lồng bè hoạt động phát triển hơn.

b) Quy hoạch khai thác khoáng sản (cát nhiễm mặn):

Ngày 12/12/2002, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 9862/QĐ-UB về việc phê duyệt quy hoạch khảo sát, thăm dò, khai thác cát lòng sông, cửa biển tỉnh đến năm 2010, theo đó diện tích khu vực khai thác là 823 ha. Đến ngày 08/9/2006, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2702/2006/QĐ-UBND về rà soát, điều chỉnh bổ sung quy hoạch thăm dò, khai thác và sử dụng tài nguyên khoáng sản trên địa bàn tỉnh giai đoạn đến năm 2010, trong đó khu vực khai thác cát nhiễm mặn vịnh Gành Rái được điều chỉnh thu hẹp xuống còn 202 ha. Tiếp theo đó, ngày

28/6/2012, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 17/2012/QĐ-UBND về phê duyệt quy hoạch thăm dò, khai thác và sử dụng tài nguyên khoáng sản trên địa bàn tỉnh giai đoạn đến năm 2015, tầm nhìn đến năm 2020, theo đó điểm mỏ khai thác cát nhiệm mặn vịnh Gành Rái được điều chuyển sang giai đoạn mới, vẫn giữ nguyên diện tích là 202 ha.

Hiện nay, UBND tỉnh đã cấp giấy phép khai thác cho 03 đơn vị với tổng diện tích khai thác khoảng 85,61 ha và tổng trữ lượng khai thác khoảng 3.358.841 m³, trong đó Công ty cổ phần Hoàng Linh với diện tích 40 ha, trữ lượng 1.806.148 m³, thời gian khai thác đến 18/01/2016; Công ty TNHH Minh Thảo với diện tích 23,66 ha, trữ lượng 603.828 m³, thời gian khai thác đến 21/5/2013; Công ty Tecapro – Bộ Quốc phòng với diện tích 21,95 ha, trữ lượng 948.865 m³, thời gian khai thác đến 12/01/2014. Tuy nhiên, hiện nay chỉ có Công ty cổ phần Hoàng Linh còn khai thác, Công ty TNHH Minh Thảo và Công ty Tecapro – Bộ Quốc phòng đã ngưng khai thác từ đầu năm 2011 đến nay.

Qua quá trình khảo sát thực tế và xem xét, đối chiếu giữa quy hoạch khai thác cát nhiệm mặn và quy hoạch nuôi trồng thủy sản cho thấy:

- Có sự chồng lấn giữa quy hoạch khai thác cát nhiệm mặn (được phê duyệt từ năm 2002) và quy hoạch nuôi trồng thủy sản (được phê duyệt năm 2007) với diện tích chồng lấn khoảng 28,7 hec-ta (trong đó có 12,5 hec-ta đã cấp phép khai thác cho Công ty Cổ phần Hoàng Linh).

- Khu vực đang có lồng bè nuôi cá và nằm trong quy hoạch nuôi trồng thủy sản cách ranh quy hoạch khai thác cát nhiệm mặn khoảng 700 mét về phía thượng lưu sông Chà và. Có 01 trường hợp lồng bè đang nuôi cá nằm ngoài quy hoạch nuôi trồng thủy sản, tại thời điểm khảo sát ngày 28/11/2012, lồng bè này nằm cách ranh quy hoạch khai thác cát nhiệm mặn khoảng 570 mét.

Việc sử dụng, khai thác tài nguyên trên sông Chà Và trong quá trình triển khai 02 quy hoạch về nuôi trồng và khai thác tài nguyên khoáng sản có thể tác động lẫn nhau, khai thác tài nguyên khoáng sản lòng sông sẽ tác động đến chất lượng nguồn nước do sự gia tăng chất rắn lơ lửng và có thể nồng độ oxy hòa tan trong nước giảm, trong khi đó việc nuôi trồng thủy sản đòi hỏi phải đảm bảo nguồn nước sạch, nồng độ oxy hòa tan trong nước cao. Bên cạnh đó, việc xả thải từ hoạt động của Khu chế biến hải sản Tân Hải từ phía thượng nguồn sông Chà Và và quá trình phát triển nuôi cá bè khu vực sông Chà Và hiện nay quá nóng, chủ yếu là nuôi tự phát dẫn đến việc dư thừa thức ăn trong môi trường nước lớn nên có thể dẫn đến chất lượng nguồn nước sông Chà Và bị suy giảm. Do đó, để việc nuôi trồng thủy sản trên sông Chà Và theo quy hoạch đã được UBND tỉnh phê duyệt tại Quyết định 762/QĐ-UBND hiệu quả, đảm bảo phát triển bền vững trong điều kiện hiện nay là rất khó khăn, khó thực hiện.

2. Tình hình ô nhiễm môi trường nước sông Chà Và:

Để đánh giá tình hình ô nhiễm môi trường nước sông Chà Và trong năm 2012, Sở Tài nguyên và Môi trường đã tiến hành 02 đợt lấy mẫu phân tích sau khi có nhận được thông tin hiện tượng cá nuôi lồng bè bị chết do ảnh hưởng chất lượng môi trường nước sông ô nhiễm. Đợt 01 vào tháng 4/2012, Sở Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp UBND xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu tiến hành khảo sát dọc tuyến sông Chà Và và tiến hành lấy 09 mẫu nước dọc trên sông Chà Và vào lúc triều kiệt. Đợt 02 vào tháng 6/2012, Sở Tài nguyên và Môi trường tiếp tục phối hợp UBND xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu tiến hành khảo sát dọc tuyến sông Chà Và, sông Rạng, sông Rạch Ván và tiến hành lấy 09 mẫu nước sông từ khu vực Bến Đá, thôn 2, xã Long Sơn đến khu vực tiếp nhận nước thải của khu chế biến hải sản tại xã Tân Hải, huyện Tân Thành (cửa xả số 06) lúc triều cường. Kết quả phân tích cho thấy chất lượng nước sông tại một số khu vực trong 02 đợt cho thấy có nồng độ oxy hòa tan, các chất hữu cơ vượt giới hạn cho phép của Quy chuẩn môi trường về nước mặt (QCVN 08:2008/BTNMT).

Qua kết quả đánh giá khảo sát chất lượng nước 02 đợt nêu trên cho thấy 03 nguyên nhân chính dẫn đến ô nhiễm nguồn nước mặt sông Chà Và: Hoạt động nuôi trồng thủy sản, chủ yếu do thức ăn thừa; hoạt động khai thác cát nhiễm mặn và hoạt động xả nước thải của Khu chế biến hải sản Tân Hải.

3. Tình hình xử lý ô nhiễm 22 cơ sở chế biến hải sản tại xã Tân Hải:

Khu chế biến hải sản tại xã Tân Hải, huyện Tân Thành được hình thành từ năm 1997 và hiện có 22 cơ sở đang hoạt động, trong đó có 08 cơ sở chỉ sản xuất bột cá; 02 cơ sở vừa sản xuất bột cá vừa chế biến hải sản; 10 cơ sở chỉ chế biến hải sản và 02 cơ sở chế biến mắm, nước mắm.

Trước đây, hoạt động của khu chế biến hải sản xã Tân Hải đã gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng, năm 2008 có 13 cơ sở gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng và 06 cơ sở gây ô nhiễm môi trường. Để khắc phục tình hình ô nhiễm, Sở Tài nguyên và Môi trường cùng các ngành đã tăng cường công tác thanh, kiểm tra và cương quyết xử lý các vi phạm, từ năm 2009 đến nay, Sở Tài nguyên và Môi trường đã tham mưu UBND tỉnh tạm đình chỉ hoạt động sản xuất đối với 14 cơ sở chế biến hải sản tại xã Tân Hải.

Hiện nay, trong 22 cơ sở chế biến hải sản tại xã Tân Hải có 06 cơ sở xử lý chất thải đạt quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về môi trường; 06 cơ sở đang khắc phục ô nhiễm và 10 cơ sở đang bị tạm đình chỉ hoạt động sản xuất.

4. Xác định mức độ ô nhiễm, tính toán thiệt hại và biện pháp giải quyết thiệt hại:

Để có cơ sở khoa học đánh giá mức độ ô nhiễm nguồn nước tại các khu vực nuôi cá lồng bè và xác định nguyên nhân gây ô nhiễm, làm cơ sở khuyến cáo cho các hộ nuôi cá lồng bè vùng nuôi an toàn và đề xuất các giải pháp xử lý các nguồn

gây ô nhiễm theo quy định, Sở Tài nguyên và Môi trường đã có văn bản số 3063/STNMT-BVMT ngày 30/10/2012 đề nghị UBND tỉnh cho phép mời Viện Môi trường và Tài nguyên tiến hành khảo sát, đánh giá tổng thể mức độ ô nhiễm nước sông Chà Và, Rạng, Rạch Ván và xác định các nguồn gây ô nhiễm để có cơ sở khoa học xử lý theo quy định. Thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh tại văn bản số 7269/UBND-VP ngày 06/11/2012 về việc giao Sở Tài nguyên và Môi trường phối hợp với Viện Môi trường và Tài nguyên khảo sát, đánh giá tổng thể mức độ ô nhiễm, xác định các nguồn gây ô nhiễm nước sông Chà Và, Rạch Ván, Rạng, thành phố Vũng Tàu để làm cơ sở khoa học xử lý tình trạng ô nhiễm môi trường trong khu vực theo quy định, Sở Tài nguyên và Môi trường đã có văn bản số 3257/STNMT-BVMT ngày 15/11/2012 đề nghị Viện Môi trường và Tài nguyên phối hợp với Sở thực hiện nhiệm vụ để kịp thời báo cáo UBND tỉnh.

Ngày 28/11/2012, Sở Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp với Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Viện Môi trường và Tài nguyên tiến hành khảo sát thực tế dọc sông Chà Và, khu chế biến hải sản Tân Hải, khu nuôi trồng thủy sản lồng bè, khu vực khai thác cát nhiễm mặn Vịnh Gành Rái và ghi nhận ban đầu hiện nay việc nuôi cá lồng bè diễn ra bình thường với số lượng lồng bè phát triển hơn so với thời điểm cá chết tháng 09 – 10 năm 2012. Sở Tài nguyên và Môi trường, Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn sẽ tiếp tục phối hợp chặt chẽ với Viện Môi trường và Tài nguyên giám định chất lượng nước mặt sông Chà Và tại nhiều vị trí, nhiều thời điểm với các chế độ thủy triều khác nhau và cung cấp đầy đủ thông tin liên quan đến chế độ thủy văn, các quy hoạch phát triển, tình hình phát triển khu vực, các số liệu về hiện trạng môi trường và hiện trạng xả thải,... để Viện Môi trường và Tài nguyên có đầy đủ thông tin, dữ liệu tiến hành đánh giá một cách toàn diện, khách quan, khoa học nhằm xác định nguyên nhân ô nhiễm, mức độ và phạm vi bị ô nhiễm môi trường, đối tượng gây ô nhiễm, mức độ phù hợp của các quy hoạch phát triển đứng về khía cạnh bảo vệ môi trường. Theo kế hoạch, Viện Môi trường và Tài nguyên sẽ hoàn thành các nhiệm vụ nêu trên trong quý I năm 2013. Sau khi có kết quả thực hiện của Viện Môi trường và Tài nguyên, Sở Tài nguyên và Môi trường sẽ thống nhất với sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, UBND thành phố Vũng Tàu báo cáo UBND tỉnh xem xét, chỉ đạo thực hiện và báo cáo kết quả thực hiện cho HĐND tỉnh.

5. Giải pháp sử dụng hợp lý tài nguyên nước sông Chà Và:

Để có giải pháp đảm bảo phát triển bền vững khu vực trên sông Chà Và thuộc xã Long Sơn, thành phố Vũng Tàu, đồng thời không để xảy ra tình trạng cá chết do ô nhiễm nguồn nước, sở Tài nguyên và Môi trường, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cùng các ngành, UBND thành phố Vũng Tàu sẽ triển khai đồng bộ các nhiệm vụ trong thời gian tới như sau:

a) Điều chỉnh, rà soát lại các quy hoạch:

Trên cơ sở đánh giá và xác định nguyên nhân ô nhiễm, mức độ ô nhiễm môi trường, tính phù hợp của các quy hoạch liên quan đến sử dụng tài nguyên nước, bảo vệ môi trường của Viện Môi trường và Tài nguyên (dự kiến hoàn thành trong quý I năm 2013), Sở Tài nguyên và Môi trường sẽ báo cáo và kiến nghị UBND tỉnh giao các ngành, địa phương liên quan rà soát điều chỉnh quy hoạch khai thác cát nhiễm mặn và quy hoạch nuôi cá lồng bè trên sông Chà Và, đảm bảo việc triển khai các quy hoạch một cách bền vững, không có sự chồng lấn giữa các quy hoạch và không gây tác động lẫn nhau, sử dụng hợp lý tài nguyên nước sông Chà Và.

b) Sắp xếp lại việc nuôi trồng thủy sản lồng bè:

Thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh tại văn bản số 7355/UBND-VP ngày 08/11/2012, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn sẽ chủ trì, phối hợp với UBND thành phố Vũng Tàu, huyện Tân Thành hướng dẫn các tổ chức, cá nhân các thủ tục, giấy tờ liên quan đến hoạt động nuôi trồng thủy sản lồng bè tại khu vực quy hoạch nuôi trồng thủy sản, đồng thời tổ chức tuyên truyền rộng rãi trên các phương tiện thông tin đại chúng để các chủ cơ sở, nhân dân biết và làm đúng các thủ tục pháp lý cần thiết theo quy định của nhà nước nhằm ngăn chặn kịp thời, không để phát sinh thêm bè mới, kiên quyết xử lý dứt điểm, buộc các cơ sở nuôi trồng thủy sản lồng bè trái phép tháo dỡ hoặc di dời đến khu quy hoạch theo quy định.

c) Tăng cường thanh, kiểm tra xử lý vi phạm trong khai thác cát nhiễm mặn:

Do đặc thù của hoạt động khai thác, nạo vét luồng tận thu cát nhiễm mặn thực hiện trên sông biển, ngày 20/10/2010, UBND Tỉnh đã có quyết định số 2633/QĐ-UBND thành lập Đoàn Kiểm tra Liên ngành kiểm tra các hoạt động khai thác, nạo vét luồng có yếu tố tận thu vật liệu san lấp thuộc đường thủy tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu do Sở Giao thông Vận tải làm trưởng Đoàn. Hiện quyết định đã hết hiệu lực từ ngày 20/10/2012. Do vậy, Sở Tài nguyên và Môi trường sẽ kiến nghị UBND Tỉnh ra quyết định duy trì hoạt động thường xuyên của Đoàn kiểm tra để tăng cường thanh, kiểm tra và xử lý nghiêm các vi phạm trong quá trình khai thác khoáng sản cát nhiễm mặn, đảm bảo việc khai thác cát nhiễm mặn của các tổ chức kinh tế trong phạm vi được phép khai thác (thể hiện trong giấy phép khai thác đã được UBND tỉnh cấp), không cho phép khai thác trong lúc triều cường và gần các khu vực được phép nuôi trồng thủy sản lồng bè. Về phía Sở Tài nguyên và Môi trường sẽ có trách nhiệm phối hợp chặt chẽ với Đoàn Kiểm tra liên ngành trong công tác kiểm tra, xử lý vi phạm theo quy định của pháp luật.

d) Xử lý ô nhiễm do hoạt động chế biến hải sản:

+ Giải pháp trước mắt: Sở Tài nguyên và Môi trường phối hợp với Công an tỉnh và các ngành liên quan thường xuyên kiểm tra, thanh tra và giám sát tình trạng xả thải của các doanh nghiệp, cương quyết tạm đình chỉ các cơ sở chế biến hải sản nếu tái phạm gây ô nhiễm. Đối với 10 cơ sở đang bị tạm đình chỉ sản xuất chỉ được phép hoạt động trở lại khi đầu tư hoàn chỉnh các công trình về bảo vệ môi trường, đảm bảo công trình xử lý được xây dựng đạt công suất xả thải thực tế và tuân thủ

nghiêm ngặt quá trình vận hành các hệ thống xử lý chất thải.

+ Giải pháp lâu dài: Sau khi khu chế biến hải sản tập trung tại Gò Ông Sầm, phường 12, thành phố Vũng Tàu được đầu tư hoàn chỉnh hạ tầng, trong đó có hạ tầng về môi trường, sở Tài nguyên và Môi trường và sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cùng các ngành có liên quan nghiên cứu và trình UBND tỉnh ban hành cơ chế chính sách hợp lý, đúng quy định pháp luật để hỗ trợ các doanh nghiệp đang hoạt động tại Khu chế biến hải sản Tân Hải di dời vào khu chế biến hải sản tập trung.

Trên đây là nội dung trả lời chất vấn liên quan đến tình trạng ô nhiễm môi trường nước sông Chà Và, thành phố Vũng Tàu và giải pháp khắc phục để đảm bảo phát triển bền vững theo ủy quyền của UBND tỉnh, Sở Tài nguyên và Môi trường kính đề nghị các đại biểu HĐND xem xét, cho ý kiến./.

Nơi nhận:

- TTr Tỉnh ủy (b/c);
- TTr HĐND tỉnh (b/c);
- UBND tỉnh (b/c);
- PCT UBND tỉnh Trần Ngọc Thới (b/c);
- Lưu: VT, CCBVMT

GIÁM ĐỐC

Lê Văn Sâm